

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 4To/89/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220010063
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Ryant
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6220010063.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Ryanta a sudcov JUDr. Adriány Považanovej a JUDr. Štefana Nováka, LL.M., v trestnej veci obžalovaného E. M., pre zločin úžery podľa § 235 ods. 1, 4 písm. b) Tr. zák., na verejnom zasadnutí dňa 2. decembra 2020, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 05.10.2020, sp. zn. 10T/23/2020, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. z r u š u j e napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch o treste odňatia slobody, spôsobe jeho výkonu a treste prepadnutia veci.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por.

Obžalovaného E. M., nar. XX.XX.XXXX vo X. M., trvale bytom U. M., K. XXX/XX, t. č. v J. a J. V. V.

o d s u d z u j e

podľa § 235 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., § 39 ods. 1, 3 písm. d) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody z a r a d ť u j e do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Vo výroku o náhrade škody zostáva napadnutý rozsudok okresného súdu nedotknutý.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 10T/23/2020 zo dňa 05.10.2020 bol obžalovaný E. M. uznaný za vinného zo zločinu úžery podľa § 235 ods. 1, 4 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), j) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

- v presne nezistenej dobe od roku XXXX do XX.XX.XXXX v meste X. M. a U. M. pred poštou a inde pravidelne, každý mesiac v deň vyplácania sociálnych dávok, využíval hmotnú núdzu L. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, ktorému požičiaval sumy v rôznych výškach od 20,- Eur do 100,- Eur a to na 100 % mesačný úrok, pričom pravidelným prevzatím požičanej sumy spolu s úrokmi od L. Z. neoprávnene získal doposiaľ finančný prospech, v dobe od novembra 2018 do decembra 2019 v meste X. M. a U. M. pred poštou a inde pravidelne, každý mesiac v deň vyplácania sociálnych dávok, využíval hmotnú núdzu L. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, ktorému požičal v novembri 2018 sumu 120,- Eur a to na 100 % mesačný úrok, pričom pravidelným prevzatím požičanej sumy spolu s úrokmi od L. B. neoprávnene získal finančný prospech,

- v presne nezistenej dobe od júla 2018 do 23.01.2020 v meste U. M. pravidelne každý mesiac v deň vyplácania sociálnych dávok, využíval hmotnú núdzu F. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, ktorej požičiaval sumy v rôznych výškach od 20,- Eur do 100,- Eur a to na 100 % mesačný úrok, pričom pravidelným prevzatím požičanej sumy spolu s úrokmi od F. V. neoprávnene získal doposiaľ finančný prospech, v presne nezistenej dobe od roku 2014 do mája 2018 v meste U. M. pravidelne každý mesiac v deň vyplácania sociálnych dávok, využíval hmotnú núdzu D. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, ktorej požičal v uvedenom období sumu 20,- Eur a to na 100 % mesačný úrok, pričom pravidelným prevzatím požičanej sumy spolu s úrokmi od D. V. neoprávnene získal finančný prospech,

pričom mal vedomosť o tom, že L. Z., L. B., F. V. a D. V. boli v tom čase v tiesni, boli poberateľmi sociálnych dávok a takýmto konaním v záujme vlastného obohatenia ťažil z ich núdze, po dlhší čas a to nie menej ako v celkovej výške spolu 8.540,- Eur.

Za to obžalovanému uložil podľa § 235 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. uložil aj trest prepadnutia veci a to 1 kus zápisník čierno-červenej farby.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodených L. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, D. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX a F. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. M., ul. K. XXX/XX, odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal včas t.j. v zákonom stanovenej lehote odvolanie obžalovaný, a to priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 05.10.2020. Takto podané odvolanie následne písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu, podaním zo dňa 28.10.2020, doručeným okresnému súdu dňa 29.10.2020. V jeho dôvodoch namietal, že okresný súd prevzal znenie jednotlivých skutkov podľa obžaloby v nezmenenom stave a bez hlbšieho skúmania vyslovil tri skutkové podstaty pokračujúceho trestného činu úžery, hoci po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní nevznikli také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné jednoznačne ustáliť, že obžaloba uniesla dôkazné bremeno za tri čiastkové skutky, ktorých sa mal dopustiť voči poškodeným L. Z., L. B. a F. V.. Závažnejší spôsob konania zákon definuje vzhľadom na podanú obžalobu tak, že malo ísť o útok, resp. hrubý nepomer medzi vzájomným plnením medzi viacerými osobami, teda medzi ním, L. Z., L. B. a F. V. a tiež bez toho, aby bol tento skutok formálne oddelený, aj D. V., u ktorej však v skutkovej vete súd vzhliadol využívanie hmotnej núdze, čo však nie je pojmovým znakom kvalifikovanej skutkovej podstaty v zmysle § 235 ods. 4 s použitím § 138 Tr. zák. Podľa jeho názoru je znenie skutkových viet zmätočné, nezodpovedá skutkovým podstatám obsiahnutým v § 235 ods. 1, 4 Tr. zák. Súd rovnako prevzal aj záver, že on mal vedomosť o tom, že L. Z., L. B., F. V. a D. V. boli paušálnym spôsobom v tiesni, boli poberateľmi sociálnych dávok a takýmto konaním v záujme vlastného obohatenia mal ťažiť z ich núdze a došlo k vzájomnému obohateniu po dlhší čas, bližšie vo výrokovvej časti nedefinovanej a že obohatenie bolo najmenej vo výške 8.540 €. Nie je zrejmé, na základe akých skutočností obžaloba a neskôr aj súd dospeli k tomuto číselnému vyjadreniu, najmä, ak sa vyhodnocujú dôkazy, ktoré zadovážil vyšetrovateľ v prípravnom konaní s dôkazmi, ktoré boli prevzaté na hlavnom pojednávaní z jednotlivých vyjadrení poškodených strán. Vo výpovediach z prípravného konania a výpovediach, ktoré produkovali poškodení na hlavnom pojednávaní, nie je žiadna vzájomná súvislosť, čo do základu a výšky, ako aj dĺžky trvania protiprávneho stavu a v tomto smere treba poukázať na takmer zhodné tvrdenia poškodených strán. Tieto si nepamätajú žiadne detaily o poskytnutom plnení ani čo do času, ani čo do výšky, ale v záverečnom hodnotení sa jednotlivé čiastočné útoky zo strany vyšetrovateľa, prípadne iných orgánov polície zosumarizovali bez toho, že by mali oporu v konkrétnych skutkových zisteniach. Na hlavnom pojednávaní poukazoval na rozpory v tvrdeniach poškodených strán. Tvrdí, že pri rôznych odkazoch a čítaniach záznamov z prípravného konania ani jeden z poškodených nezdôvodnil existenciu rozporov. Poškodené strany sú v súčasnosti na základe návodu zo strany L. B. voči jeho osobe v nepriateľskom pomere a práve ich výpovede sú vedené spoločným motívom „revanšovať“ sa mu za jeho výtky, ktoré adresoval práve proti L. B. za skutok, ktorého sa mal dopustiť voči vlastnej sestre. Dáva do pozornosti absolútne protichodné a nepresné tvrdenia, týkajúce sa prípadných fyzických útokov z jeho strany voči jednotlivým poškodeným, čo jednoznačne vylučuje možnosť, aby tento skutok, resp. toto správanie, súd akceptoval ako skutkovú okolnosť, ktorá zvyrazňuje stupeň nebezpečnosti konania pre spoločnosť. Z jeho strany voči poškodeným nedošlo k žiadnemu protiprávnemu konaniu alebo k spôsobovaniu

morálnej, alebo inej ujmy, pretože jeho konanie vždy smerovalo k tomu, aby im bol v ich situácii nápomocný, hoci stav životného štandardu si zapríčinili práve sami, a to nadmerným užívaním alkoholu, nadmerným a rýchlym utrácaním finančných prostriedkov, z ktorých však vzhľadom na ich nízku úroveň nikdy však nebolo možné vracať plnenia, ktoré v prípravnom konaní vyčíslila polícia a vymodelovala tak skutkový stav, ktorý každý z poškodených opisoval iným spôsobom, v inej výške a poskytovaní za iných okolností.

V priebehu vyšetrovania nepopieral, že príležitostne určité finančné čiastky poskytol a keď mu ich poškodené strany nevedeli náležite vrátiť, bol ochotný prijať aj naturálne plnenie vo forme zabezpečovania paliva a podobne, resp. odkladať termíny jednotlivých splátok. Jednoznačne popiera, že by medzi nimi platila ústna, alebo obdobná dohoda o tom, že mu za jednotlivé pôžičky drobných peňazí poskytl plnenie, ktoré by bolo v hodnote vzájomného plnenia v hrubom nepomere. Poškodená strana síce sporadicky uviedla, že sa vracalo 100 %, ale pri bližšom vyťažovaní týchto strán dokonca neboli spôsobilí ani zdôvodniť, čo je to 100 % vrátenie. Z hľadiska znenia skutkovej podstaty úžery a kvalifikovanej úžery je nevinný. Z jeho strany nešlo o požadovanie úrokov, ktoré by boli v hrubom nepomere s plnením, ktorým zachraňoval sociálne postavenie jednotlivých poškodených, ktorí len sporadicky pracovali, strácali nároky na materský príspevok a podobne. Odkazuje na tvrdenie D. V., ktorá pripustila, že maximálne 30 - 31 € si od neho požičala a vždy musela vrátiť dvojnásobok. Na druhý mesiac, ak sa jej to nepodarilo vrátiť, znovu duplovala o 100 %, čo je už suma 62 € a nasledujúci mesiac by šlo o dlh 120 €. Svedkyňa F. V. si pamätá, že prvýkrát si požičala na plienky a vrátiť musela 20 €. Nevie, koľko si požičala. Za takéhoto dokazovania podľa jeho názoru nebolo správne, ak súd uzavrel u tejto poškodenej obdobie spáchania skutku a rozpätie súm, ktoré si táto od neho požičiavala, a to na 100 % mesačný úrok a skutok sa uzatvára tak, že pravidelným prevzatím požičanej sumy, spolu s úrokmi, získal od F. V. finančný prospech a od roku 2014 do mája 2018 v U. M. pravidelne v deň vyplácania mesačných sociálnych dávok využíval hmotnú núdzu D. V., ktorej mal požičiavať za toto obdobie 20 €, a to na 100 % mesačný úrok a ďalej sa jeho finančný prospech neuvádza.

Za takéhoto dokazovania súd uviedol, že pri posudzovaní dôkazov jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach jednoznačne dospel k záveru, že sa dopustil skutkov tak, ako sú uvedené v obžalobe, t.j., že požičiaval peniaze na 100 % úrok. Okrem nesúrodých argumentácií a vzájomným rozporom medzi jednotlivými poškodenými neexistuje žiadny dôkaz o tom, že by bol záver súdu opretý o skutočné dôkazy. Súd prvej inštancie vôbec neuvažoval o tom, že v podstate jednotlivé plnenia žiadali poškodení a neboli ničím nútení, ak by sa pripustilo, že poškodená hovorí pravdu, uchýliť sa k poskytnutiu pôžičky. Žiadnym spôsobom ich k tomu nenútil a ak aj sa vychádza z ich tvrdenia, nebolo preukázané násillie, ktorým by ich on nútil prevziať ponúknuté plnenie. Úplne nepresne sa objavili nejaké tvrdenia, že z jeho strany malo ísť o razantnejší postup pri vymáhaní dlhu, aj keď z pohľadu ich výpovede vyplýva, že on bol „dostatočne chránený“, lebo ak si nesplátili predchádzajúci dlh, nedal im už žiadne finančné čiastky. Domáha sa, aby odvolací súd náležitým spôsobom preskúmal celý postup, ktorý predchádzal vyneseniu rozsudku. Uložený trest odňatia slobody aj na dolnej hranici kvalifikovanej trestnej sadzby nepovažuje za trest spravodlivý. Dôkaz týkajúci sa zápisov ešte nevypovedá o výške pôžičky, ani o výške úrokov. Súd záverom uzavrel, že nie je pravdou, že by B. požičal len 200 € jednorázovo, hoci takýto dôkaz bol produkovaný v prípravnom konaní. Namieta aj stanovisko súdu, ktorý vylúčil objektivitu svedeckého dôkazu zo strany U. V., pričom ide o jediného z tejto rodiny, ktorý nezneužíval vzájomné vzťahy v rodine a dištancoval sa od správania ostatných poškodených a vôbec nie je pravdou, že by tento svedok vypovedal voči nemu v prípravnom konaní.

Záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok bez nariadenia verejného zasadnutia o odvolaní zrušil a prikázal súdu prvého stupňa vo veci opakovať jednotlivé dôkazy tak, aby naznačil súdu prvého stupňa, ktorým smerom zamerať dokazovanie.

Na verejnom zasadnutí obhajca obvineného zotrval na dôvodoch uvedených v písomnom vyhotovení odvolania. Vzhľadom k tomu navrhol, aby krajský súd buď sám vo veci rozhodol, alebo vrátil vec okresnému súdu, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Naproti tomu prokurátor krajskej prokuratúry na verejnom zasadnutí navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť, pretože považuje napadnutý rozsudok okresného súdu za správny a zákonný v napadnutých výrokoch odvolania.

Obžalovaný sa pripojil k vyjadreniu svojho obhajcu. S tými ľuďmi nikdy nič nemal, napriek tomu, že sú susedia. Je tu len zato, že povedal, že vlastnej sestre spravil dieťa. Ak poškodeným nepomohol, zle im nespravil.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na základe odvolania obžalovaného v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým tento odvolateľ podal odvolanie a preskúmal tiež správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo. Mal na zreteli i svoju povinnosť v tom smere, že na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním obžalovaného vytýkané prihliadol, ak by odôvodňovali podanie dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané čiastočne dôvodne.

Najskôr je nutné konštatovať, že súd prvého stupňa, pri dodržaní procesného postupu a rešpektovaní práva obžalovaného na obhajobu, rozhodol na hlavnom pojednávaní o jeho vine v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania. V tomto smere vykonané dôkazy správne vyhodnotil a to jednotlivito, ako aj v ich súhrne v súlade s požiadavkami § 2 ods. 12 Tr. por. Prejednávanému prípadu venoval náležitú pozornosť a nemožno mu v tomto smere nič podstatné vyčítať. V odôvodnení svojho rozhodnutia v súlade s požiadavkami ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por. stručne uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporovali. Z tohto odôvodnenia je tiež zrejmé, akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny, trestu a náhrady škody. V rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní dňa 20.07.2020 vykonal výsluch obžalovaného, dňa 07.09.2020 svedkov - poškodených D. V., F. V., L. Z., svedkov G. R., U. V., L. V., K. V. a na hlavnom pojednávaní dňa 05.10.2020 doplnil dokazovanie výsluchom svedka U. U., svedka - poškodeného L. B., vykonaním konfrontácie medzi svedkami L. B. a U. V., U. V. a F. V., U. V. a L. Z.. Za splnenia procesných podmienok ust. § 263 ods. 1 Tr. por. prečítal výpoveď svedkyne U. M. a postupom podľa § 269 Tr. por. prečítal i jednotlivé listinné dôkazy, ktoré boli zadovážené a zadokumentované v obsahu trestného spisu. Postupom podľa § 270 ods. 2 Tr. por. prehral zvukovo - obrazový záznam na CD (č.l. 66). Zamietol návrh okresného prokurátora, ktorý ponechal na úvahe súdu, či predvolá člena občianskej hliadky, ktorý mal byť prítomný pri tom ako sa otec obžalovaného vyhrážal poškodenému L. Z..

Na základe takto vykonaného dokazovania potom okresný súd správne postupoval, keď obžalovaného v konečnom dôsledku uznal za vinného zo zločinu úžery podľa § 235 ods. 1, 4 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), j) Tr. zák.

Pokiaľ ide o výrok o vine, súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v tejto súvislosti argumentoval tým, že zavinenie obžalovaného bolo vykonanými dôkazmi nepochybne preukázané. Žiada sa pripomenúť, že obžalovaný v štádiu prípravného konania s výnimkou posledného výsluchu a následne aj na hlavnom pojednávaní popieral spáchanie skutku. Uvádza, že poškodeným, okrem D. V., síce peniaze požičiaval, ale bezúročne, teda vrátili mu len to, čo im požičal. Využíval ich na základe vzájomnej dohody na pomoc s drevom a podobne, čím boli tak vyrovnaní. Keď nemali stravu, túto im často bezplatne poskytol. Zároveň na hlavnom pojednávaní potvrdil, že pôžičky si zapisoval do zápisníka, ktorý odovzdal vyšetrovateľovi. S poškodeným L. Z. mali veľmi dobrý vzťah, nevie, prečo si to tento na neho vymyslel. Tomuto poškodenému začal požičiavať asi od roku 2018, a to tak do 50 Eur, na viackrát. Veril, že mu peniaze vráti. Poškodený Z. mal exekúcie, preto ho požiadal, aby mu mohli peniaze chodiť na jeho účet. L. B. požičal raz tajne 200,- Eur, ktorý mu to vracal v dreve. Tento sa mu chce pomstiť, pretože povedal, že má dieťa s vlastnou sestrou. F. V. si od neho požičiavala od polovice roku 2019 nepravidelne po 20 až 30 Eur, niekedy aj 5 Eur. Poprel, že by od nej chcel, aby mu peniaze vracala aj za B. a tiež, že by niekedy zbil poškodených B. a Z.. Čo sa týka poškodenej D. V., poprel, že by tejto požičiaval peniaze, pretože táto mala osobitného príjemcu dávok, nemala by mu z čoho vyplácať 100 % úrok. Peniaze jej neboli vyplácané do rúk v hotovosti, nákupy realizoval pre ňu úrad.

Z trestnej činnosti je obžalovaný usvedčovaný výpoveďou poškodenej D. V., ktorá vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní pri zachovaní zásady kontradiktórnosti konania uviedla, že od obžalovaného si začala peniaze požičiavať asi pred piatimi rokmi a to do mája 2018. Poberala dávku v hmotnej núdzi 62,50 Eur. Obžalovaný jej požičal maximálne 30 - 31 Eur v mesiaci, pretože mu vždy musela vrátiť dvojnásobok. Na doplňujúce otázky uviedla, že keď si od obžalovaného požičala 20 Eur, z tejto sumy mala v nasledujúcom mesiaci vrátiť 40 Eur. Ak jej peniaze nevychádzali, požičala si od neho ešte v ten istý mesiac 10 Eur, z ktorej sumy mala v nasledujúcom mesiaci vrátiť 20 Eur. Teda v nasledujúcom

mesiaci mala obžalovanému vrátiť spolu 60 Eur tak, aby jej to vyšlo vrátiť z dávky v hmotnej núdzi. Pokiaľ sa jej nepodarilo túto sumu vrátiť, tá sa do ďalšieho mesiaca znovu dupľovala o 100 %. Nepamätá sa, či dala obžalovanému niekedy nejaké rozhodnutie o poberaní dávky, tento však mal vedomosť, koľko poberá. Pokiaľ nemala potraviny, dal jej aj potraviny, ale zarátal si 10,- Eur. Dlh si neodrábala. Už si nepožičiava, pretože nemá žiaden príjem, nemala by z čoho splácať. Zároveň potvrdila, že druh L. Z. jej nedával žiadne peniaze. Peniaze, ktoré zarobil išli na účet obžalovaného, nakoľko tento nemal zriadený účet. Druh jej povedal, že požiadal obžalovaného, aby mu mohli peniaze chodiť na jeho účet. Tiež jej viackrát povedal, že ho obžalovaný zbil. Ďalej je obžalovaný usvedčovaný poškodenou F. V., ktorá pri zachovaní kontradiktórnosti konania na hlavnom pojednávaní dokazovala, že si od obžalovaného požičiavala v rokoch 2018 až 2020. Poberala rodičovský príspevok vo výške 247,- Eur. Obžalovaný od nej vedel, aký má príjem. Prvýkrát si od neho požičala pre dcéru na plienky, z materskej musela vrátiť 20,- Eur. Potom si požičiavala 20 až 50 Eur, vracala dvojnásobok. Nevie presne koľko si požičala. Obžalovaný chcel, aby splácala dlh, ktorý mal u neho aj jej brat L. B., keď ho zobrali do výkonu trestu. Vedela, že aj členovia domácnosti splácajú dvojnásobok toho, čo si požičiavajú. Obžalovaný si značil pôžičky do zošita. Voči nej sa správal slušne. Má však vedomosť o tom, že sa vyhrážal L. Z., tohto aj zbil a zbil aj B.. Aj poškodený L. Z. vo svojej výpovedi uviedol, že si začal od obžalovaného požičiavať od roku 2012, kedy mal finančné problémy. Ocitol sa v núdzi, nedostal opatrovateľský príspevok. Najskôr to boli menšie sumy do 50 až 100 Eur. Keď pracoval, alebo poberal opatrovateľské aj vyššiu sumu. Spočiatku platil 100 % úrok, potom to už bolo viac a nezvládal to platiť. Dostal sa do takého kolobehu, že keď dostal peniaze, všetky ich odovzdal obžalovanému a znovu si musel od neho požičať na úver. Niekedy peniaze odovzdal aj manželke obžalovaného a asi dvakrát aj U. V.. Obžalovaný mal aj jeho občiansky preukaz, tento sa bál, aby nevyberal peniaze z pošty sám. V čase, keď bol zamestnaný, chodili peniaze na základe požiadavky obžalovaného na účet obžalovaného. Obžalovaný si všetky pôžičky značil. Tento mal vedomosť o jeho príjmoch. Obžalovaný sa dozvedel, že to chce oznámiť, tak ho zbil. Neoznámil to, kontaktovali ho až policajti. Ďalej aj poškodený L. B. dokazoval, že od obžalovaného si požičiaval so 100 % úrokom. Zo začiatku si požičiaval tak 30,- Eur, aby to vedel vrátiť. Toto je vyrovnané. Naposledy si požičal 120,- Eur, najskôr mu splácal po 10 - 15 Eur, neskôr drevom. Obžalovaný si pôžičky zapisoval. Potvrdil, že pri vracaní peňazí bol niekedy aj jeho brat U. V.. Podľa obžalovaného mu má vrátiť okolo 1.800,- Eur. Niečo mu vyplatil, zvyšok sa vždy zdupľoval. Obžalovaný ho raz zbil, rozbil mu telefón. Tento bol vždy informovaný o tom, kedy pracoval, kedy ide na brigádu. Nevedel o tom, že by obžalovaný nosil potraviny, nezaujímal sa o to. Peniaze nosil osobne obžalovanému, niekedy aj jeho manželke. Poprel, že by sa vyhrážal a nútil vypovedať brata U. V. proti obžalovanému. Obžalovaného on neudal.

Na druhej strane obhajobu obžalovaného svojou výpoveďou na hlavnom pojednávaní potvrdzoval svedok U. V. v tom smere, že poškodení, ale aj on vrátili obžalovanému len to, čo si od neho požičali. Jeho matke D. V. obžalovaný požičiavať nemohol, lebo táto nemala žiaden príjem, chodili s ňou nakupovať z úradu. Tento svedok vedel len o dvoch pôžičkách poškodenému Z. vo výške 15 a 10 Eur a o jednej pôžičke bratovi L. B. vo výške 200 Eur na výživné. Sestra F. V. si podľa neho požičiavala pre dcéru 3 až 4 Eur. Raz si v jeho prítomnosti požičala aj 5 Eur, pričom pri väčšine jej pôžičiek a ich vracaní mal byť prítomný. Podľa svedka si to všetko na obžalovaného vymyslel poškodený B., ktorý sa chce obžalovanému pomstiť za to, že povedal, že má dieťa s vlastnou sestrou. Svedok sa mal báť v čase keď vypovedal v prípravnom konaní vyhrážok poškodeného B.. Poškodený Z. mal tiež vypovedať proti obžalovanému, pretože sa bojí poškodeného B.. Okresný súd sa s výpoveďou tohto svedka na základe vykonaných výsluchov poškodených L. B., L. Z., F. V. a konfrontácií medzi nimi a svedkom V. vysporiadal s výpoveďou tohto svedka, čo aj riadne odôvodnil v napadnutom rozsudku. Krajský súd zároveň poznamenáva, že výpoveď tohto svedka aj ohľadom výšky požičiavaných súm obžalovaným poškodenou F. V. je však v rozpore s výpoveďou nielen tejto poškodenou, ale aj s výpoveďou samotného obžalovaného.

Tvrdenie obžalovaného, ako aj svedka U. V., že poškodenou D. V. neboli dávky vyplácané mestským úradom do rúk v hotovosti a nákup jej realizoval priamo mestský úrad, bola vyvrátená výpoveďou svedkyne G. R., pracovníčky U. úradu U. M., ktorej výsluch na hlavnom pojednávaní navrhol sám obžalovaný a podľa ktorej boli poškodenou D. V. vyplácané peniaze raz v mesiaci v hotovosti, pričom poškodená potom musela predložiť ich úradu pokladničné bloky z nákupov. V neprospech obžalovaného vyznieva aj výpoveď ďalšieho ním navrhnutého svedka L. V., jeho suseda, ktorý dokazoval, že okrem toho, že počul o tom, že obžalovaný požičiava peniaze, tiež raz počul, ako sa obžalovaný s L. Z. dohadovali o peniazoch, pričom obžalovaný požadoval od poškodeného Z. vrátenie 150,- a nie 100,- Eur, pričom ho aj fyzicky napádal fackovaním. Ďalší svedok K. V. navrhnutý obžalovaným, potvrdil len

skutočnosť, ktorá nebola sporná, a to že videl Z. niešť od obžalovaného nákup. Nevidel, že by poškodený B. nosil obžalovanému drevo. Z prečítanej výpovede svedkyne U. M., manželky obžalovaného vyplýva, že táto po vznesení mu obvinenia využila svoje zákonné právo voči nemu nevyvolať.

Skutočnosti o spáchaní skutku sú preukázané taktiež listinnými dôkazmi, najmä zápisnicou o domovej prehliadke s pripojenou fotodokumentáciou a pri nej zaistených rozhodnutí týkajúcich sa poškodených L. Z. a D. V., správ F. P., pobočka X. M. a J. P., F. X. a E., pobočka X. M., preukazujúcich tieseň poškodených (poberanie dávok v hmotnej núdzi, ich odňatie, evidenciu v registri F. P.) a ďalšími listinnými dôkazmi na vec sa vzťahujúcimi.

V reakcii na odvolacie námietky obžalovaného krajský súd zdôrazňuje, že si v celom rozsahu osvojil argumentáciu prvostupňového súdu a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie rozsudku, vrátane vyhodnotenia dôkazov na stranách č. 5 až 7. Žiada sa zdôrazniť, že ani krajský súd vo veci nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by akýmkoľvek spôsobom spochybňovala vierohodnosť výpovedí poškodených L. Z., L. B., F. V. a D. V. o požičiavaní im finančných prostriedkov obžalovaným za neprímeraný (100 % mesačný úrok), a to aj napriek tomu, že mal vedomosť o ich finančnej situácii, o poberaní sociálnych dávok, teda zneužitím ich tiesne na poskytnutie mu z ich strany plnenia, ktorého hodnota bola k hodnote vzájomného plnenia v hrubom nepomere, a to aj s poukazom na zabezpečené listinné dôkazy preukazujúce pomery poškodených. Preto aj odvolací súd po komplexnom zhodnotení dôkaznej situácie dospel k záveru, že súhrn vykonaných dôkazov vyznievajúcich v neprospech obžalovaného, ktoré na seba nadväzujú a dopĺňajú sa, vyvracia ním produkovanú obhajobu a dostatočne preukazuje, že skutok kladený mu za vinu sa stal takým spôsobom, ako ho ustálil okresný súd, ako aj to, že ho spáchal práve obžalovaný. Súhrn dôkazov vyznievajúcich v jeho prospech nebol totiž dostatočne spôsobilý na to, aby mohla byť aplikovaná zásada v pochybnostiach v prospech obžalovaného. Je zrejmé, že obžalovaný sa chcel zbaviť trestnej zodpovednosti, resp. chcel ju aspoň zmierniť, najmä, ak mu hrozilo uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody. Taktiež svedok V., ktorý podľa vlastného vyjadrenia má vzťah s dcérou poškodeného, pričom jeho vzťah k obžalovanému je na rozdiel od jeho vzťahu k poškodeným pozitívny, sú dôvodmi, aby vypovedal v jeho prospech.

Obžalovaný ako trestne zodpovedný subjekt konal z hľadiska zavinenia v tzv. priamom úmysle a naplnil aj všetky znaky uvedenej skutkovej podstaty, t.j. svojím konaním naplnil aj objektívnu stránku trestného činu.

V súlade so stavom veci navyše prvostupňový súd postupoval správne, pokiaľ upravil skutkovú vetu rozsudku rozdielne od obžaloby, keď vykonaným dokazovaním na hlavnom pojednávaní sa nepodarilo aj z dôvodu laxného prístupu samotných poškodených, ktorí si neviedli evidenciu jednotlivých od obžalovaného prijatých pôžičiek a ich následných úhrad, presne ustáliť výšku spôsobenej škody konaním obžalovaného voči jednotlivým poškodeným neoprávneným získaním finančného prospechu. Okresný súd síce formálne pochybil, keď aj napriek úprave skutkovej vety ponechal v jej závere formuláciu, že obžalovaný takýmto konaním v záujme vlastného obohatenia ťažil z núdze poškodených „a to nie menej ako v celkovej výške spolu 8.540,- Eur“, uvedené pochybenie odvolací súd nepovažoval za také, ktoré by odôvodňovalo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Následne správne postupoval i pri právnom posúdení súdeného konania obžalovaného po úprave skutkovej vety rozsudku, keď po právnej stránke kvalifikoval jeho konanie ako zločin úžery podľa § 235 ods. 1, 4 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b), j) Tr. zák.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že pre posúdenie hrubého nepomeru vzájomných plnení záleží len na hodnote oboch plnení a ich vzájomnom porovnaní, nie na výške výslednej škody, pretože tento kvalifikačný znak Trestný zákon ako znak trestného činu úžery v základnej skutkovej podstate neuvádza. S poukazom na argumentáciu obžalovaného k akceptácii súdu skutkovej okolnosti spočívajúcej v protichodných a nepresných tvrdeniach, týkajúcej sa prípadných fyzických útokov z jeho strany voči jednotlivým poškodeným, zväzujúcej stupeň nebezpečnosti konania pre spoločnosť, odvolací súd poznamenáva, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa tiež vyplýva, že sa stotožnil s tvrdením obhajoby v prípade rozšírenia kvalifikácie na základe § 138 písm. d) Tr. zák., pretože v tomto prípade nesúvisí s úžerou, ale s vymáhaním.

Na druhej strane, preskúmajúc zákonnosť a odôvodnenosť výrokov o treste, dospel krajský súd čiastočne k inému záveru ako okresný súd, nakoľko trest odňatia slobody uložený obžalovanému považoval za neprímeraný. Zároveň prvostupňový súd pochybil, keď mu ukladal aj trest prepadnutia

veci. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. vo výrokoch o treste odňatia slobody, spôsobe jeho výkonu a treste prepadnutia veci zrušil, následne rozhodol podľa § 322 ods. 3 Tr. por. o treste sám.

U obžalovaného už okresný súd správne zistil jednu poľahčujúcu okolnosť, a to, že pred spáchaním trestného činu viedol riadny život (§ 36 písm. j) Tr. zák.), pričom na druhej strane nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mu v rámci úvah o výmere trestu priťažovala. Keďže poľahčujúce okolnosti prevažovali nad priťažujúcimi v pomere 1:0, znižovala sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby (5 rokov až 12 rokov) o 1/3-inu (ust. § 38 ods. 3, ods. 8 Tr. zák.).

Krajský súd dospel k záveru, že okresný súd pochybil, keď pri ukladaní trestu neaplikoval moderačné ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák, pretože vzhľadom na okolnosti súdeného prípadu, ale predovšetkým vzhľadom na pomery samotného obžalovaného mal za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom (upravená sadzba od piatich rokov do deväť rokov a osem mesiacov) bolo pre obžalovaného neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti v jeho prípade postačí aj trest kratšieho trvania pod túto dolnú hranicu trestu ustanovenej Trestným zákonom. Skutočnosťou odôvodňujúcou mimoriadne zníženie trestu bola predovšetkým nepochybne potreba prihliadnuť na pomery obžalovaného ako páchatel'a, keďže podľa aktuálneho odpisu z registra trestov, týkajúceho sa osoby obžalovaného je zistiteľné, že tento nemá kriminálnu minulosť, pričom je otcom dvoch detí, z ktorých je jedno maloleté, voči ktorému má vyživovaciu povinnosť, keď obžalovaný bol do vzatia do väzby v súdnej veci riadne zamestnaný. V tejto súvislosti nemohol bez povšimnutia ponechať aj okolnosti súdeného prípadu, a to najmä výšku jednotlivito požičiavaných finančných prostriedkov. Vzhľadom na tieto skutočnosti obžalovanému uložil trest odňatia slobody nad dolnou hranicou mimoriadne zníženej trestnej sadzby vo výmere 30 mesiacov.

Krajský súd obžalovaného zaradil na výkon uloženého trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pretože obžalovaný nebol pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody.

Zároveň podľa záveru krajského súdu, okresný súd nepostupoval správne, keď obžalovanému ukladal aj trest prepadnutia veci, a to 1 ks zápisníka čierno-červenej farby, keďže sa jedná o vec bezcennú, ktorú možno zničiť s poukazom na ust. § 98 ods. 3 Tr. por.

Keďže okresný súd nepochybil vo výroku o náhrade škody, s poukazom na skôr uvedené, rozhodol krajský súd o odvolaní obžalovaného spôsobom, uvedeným vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.